

Kollegial samverkan och god bemanning viktigast för ST-läkare i allmänmedicin

Kollegial samverkan, god bemanning samt välorganiserad och strukturerad mottagning prioriterades högst när ST-läkare i allmänmedicin i en webbenkät ombads ge sin syn på vad som utmärker en god arbetsplats. God lön angavs av omkring 1/3.

Hösten 2010 genomförde Distriktsläkarföreningen en webbaserad enkätstudie om trivseln på arbetsplatsen [1], som visade att goda arbetskamrater och bra arbetsförhållanden skattades högre än god lön och möjligheten att ha privat arbetsgivare. En begränsning i studien var hög medelålder och låg andel ST-läkare bland dem som besvarade enkäten.

För att öka våra kunskaper om ST-läkarnas syn på en god arbetsplats genomförde vi oktober–november 2011 en ny webbaserad enkät riktad till ST-läkare i allmänmedicin. Den innehöll i princip samma svarsalternativ som enkäten 2010 till DLF:s medlemmar. Enkäten förmedlades via studierektorerna i respektive landsting (cirka 1 000 formulär). De 323 svar som kom in motsvarar omkring 1/3 av pågående ST-block i allmänmedicin. Den relativt låga svarsfrekvensen manar till viss försiktighet i tolkningen av resultatet. 2/3 av de svarande var kvinnor, och drygt 10 procent hade arbetat mindre än ett år i primärvården. Möjligheten att skriva egna kommentarer utnyttjades av drygt 20 procent.

Av de 26 alternativ som fanns att välja mellan har kollegial samverkan, god bemanning samt välorganiserad och strukturerad mottagning prioriterats högst. Skillnaderna mellan män och kvinnor samt mellan läkare med kort och längre tid i primärvården var små. God lön har av omkring 1/3 angivits som en av de viktigaste faktorerna. Andelen som skattade god lön som viktigt var dubbelt så hög bland manliga ST-läkare som bland kvinnliga.

Lägst prioritering fick möjligheterna att arbeta i privatdriven verksamhet, att engagera sig fackligt samt att det bedrivs ett aktivt arbetsmiljöarbete. Intresset för att arbeta i offentligt driven verksamhet var lika litet, eller stort, som för att arbeta i privat verksamhet. Frågan om huvudmannaskap förefaller överlag vara av liten betydelse när det gäller trivseln på arbetsplatsen. Den lokala arbetssituationen är betydligt viktigare än om verksamheten bedrivs i offentlig eller privat regi.

Av de egna kommentarer som deltagarna kunde lämna framgår att flera läkare upplever arbetet som stressigt och bemanningen som ofta otillräcklig. Det ökade ekonomiska inslaget i primärvården till följd av vårdvalet upplevs av några som ett problem. Någon har träffande beskrivit det som att vara »älskad av patienterna men inte av kassaapparaten«.

Ett bra ledarskap och att kunna ha »kul på jobbet« lyfts fram av flera som viktiga faktorer för en god arbetsplats. Någon framhåller vikten av att vi måste organisera arbetet för vår egen och inte för landstingets överlevnad. Överlag framhålls i flera skrivningar betydelsen av att ha tillräckligt med tid för att kunna göra ett bra arbete. Nä-

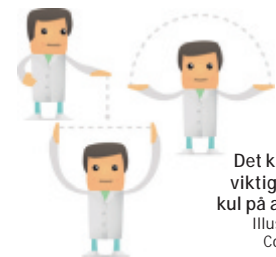
got oroväckande är att flera upplever handledningen som bristfällig och otillräcklig.

Att kollegial samverkan, god bemanning och välorganiserad mottagning prioriteras högst tolkar vi som att den närmsta arbetsgruppen är absolut viktigast för en god arbetsplats i primärvården. Kollegial samverkan med möjligheter till kunskaps- och erfarenhetsutbyte men även till samarbete kan i någon mån bryta känslan av att vara ensam och utlämnad i arbetet.

Det uttrycks även ett uttalat behov av att kunna hinna med att göra ett kvalificerat arbete, något som kräver tillräcklig bemanning men även en reglerad mottagningssituation och ett välfungerande ledarskap. Det kan i sammanhanget även tolkas som en viss kritik mot det i värdevalsammanhang uppkomna behovet av att producera mer vård för att tillfredsställa patienternas efterfrågan.

Att ha kul på jobbet har lyfts fram som betydelsefullt i flera av de egna synpunkterna. Känslan av att kunna gå till arbetet med positiva förväntningar och känna att man kan ha roligt tillsammans på arbetsplatsen är av stor betydelse för att kunna klara den belastning som arbetet trots allt innebär. Att ha kul på arbetet är knappast något som kan organiseras fram. Det kräver en personlig insats av alla på arbetsplatsen.

Att kommande generationer av primärvårdsläkare får goda arbetsplatser är av avgörande betydelse för primärvårdens framtid. Under decennierna har primärvården präglats av »mycket snack och lite verkstad«. Värdevalsreformen har möjligen bidragit med mer »verkstad«, men kan samtidigt medföra nya problem. Det har tidigare framförts kritik mot att orga-

Det kan vara viktigt att ha kul på arbetet. Illustration: Colourbox

nisationsfrågor och ersättningsystem betonas alltför mycket [2]. Betydligt viktigare är att ta fasta på vad vi kan göra som är betydelsefullt för våra patienter.

Primärvårdsläkare, inte minst våra ST-läkare, är duktiga och kompetenta och har all anledning att vara stolta över sina kunskaper. Frågan är dock när primärvårdsläkare, både kommande och nu aktiva, upplevs som så viktiga att landsting/regioner och politiker är beredda att prioritera en god arbetsmiljö?

■ *Potentiella bindningar eller jävsförhållanden: Inga uppgivna.*

REFERENSER

- Olofsson C, Nilsson A. Den goda arbetsplatsen i primärvården. *Läkartidningen*. 2011;108:128-9.
- Chen PW. Delivering better primary care. *New York Times*, May 13, 2010. http://www.nytimes.com/2010/05/13/health/13chen.html?_r=1

Mer debatt på Läkartidningen.se

Kommentar till nya riktlinjer för kardiovaskulär prevention:

Sjukgymnaster saknas i europeiska riktlinjer

Läkar- och sjuksköterskekårens tid och kunskap kan utnyttjas mer optimalt inom respektive kompetensområdet om det finns sjukgymnaster/fysioterapeuter kopplade till teamet för att handleda och kontrollera implementeringen av föreskriven fysisk aktivitet på vårdcentraler och kliniker där kardiovaskulär primär- och sekundärvård bedrivs.

Anne Sophie Norlén

Sjukgymnaster/fysioterapeuter är vårdens experter på fysisk aktivitet.

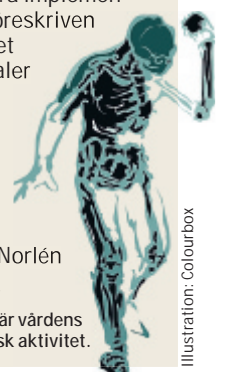

Illustration: Colourbox

CHRISTER OLOFSSON
Kallinge vårdcentral
christer.olofsson@ltblekinge.se

ANDERS NILSSON
Täby Centrum Doktors;
båda ingår i Distriktsläkarföreningens styrelse